

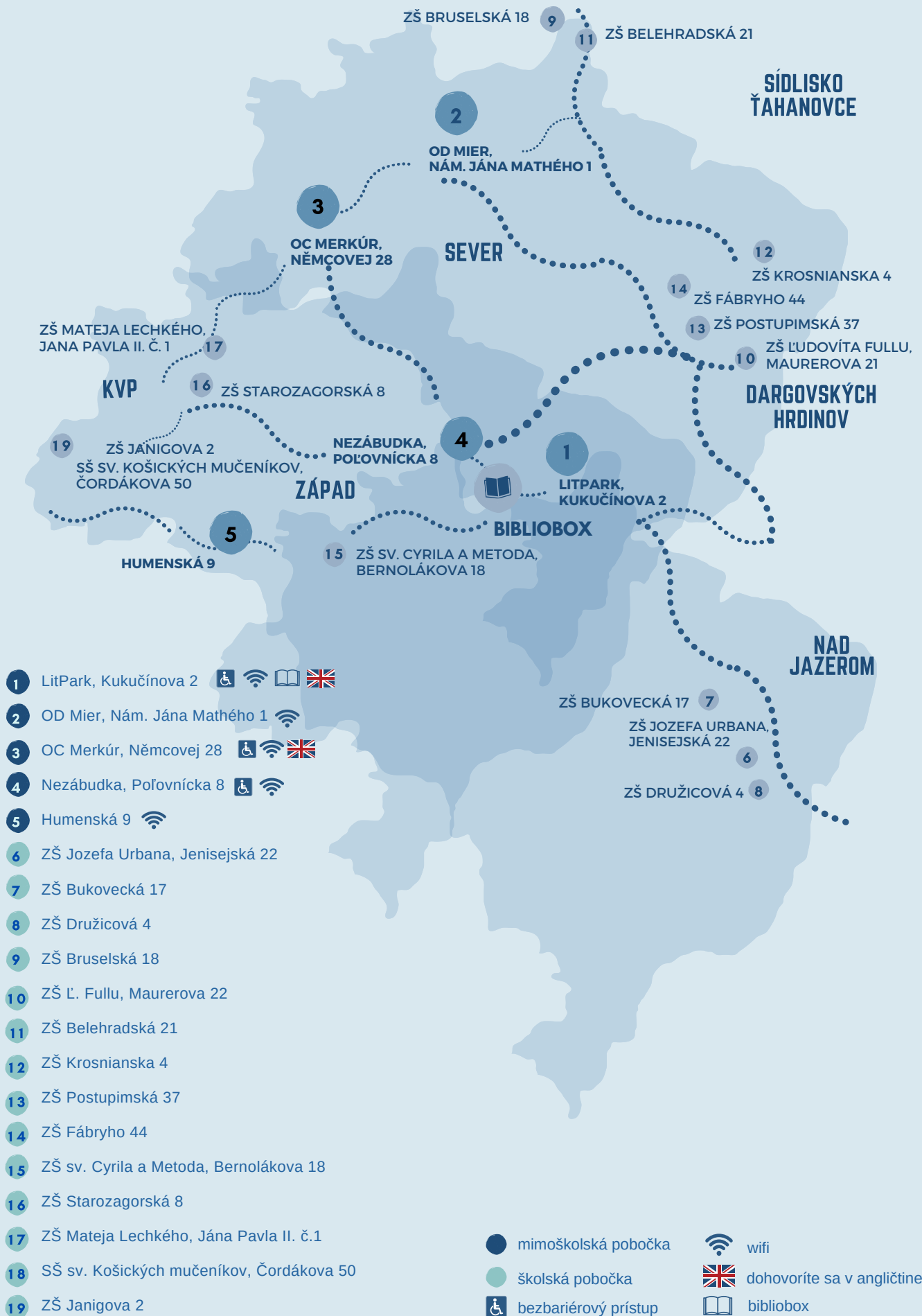
Svet (z) kníh

• november – december 2021 • číslo V • ročník I

časopis Knižnice pre mládež mesta Košice

Kde nás nájdete?

Knižnica a jej pobočky

Vždy si treba nájsť čas na úsmev

Všetky ročné obdobia sú krásne a výnimočné. Mám rada, keď prší alebo sneží či keď fúka vietor. Každý deň v roku je jedinečný, aj ten, keď nesvieti slniečko. A prečo tak sentimentálne? Je december, všetci sme zamyslení, túžime konať dobro a hodnotíme, čo sme urobili a aj čo sme nestihli. Je to vhodný čas na sebareflexiu, hodnotenie osobných a aj pracovných cieľov. Jeden z našich spoločných knižničných bolo vydávať časopis a hľa, vďaka šikovným kolegyniam sa to aj podarilo.

Usaďte sa, prehodte si cez seba deku, uvarte si čajík a užívajte si čítanie.

Prajem všetkým čitateľom, nech je rok 2022 plný zdravia, šťastia a dobra.

Kamila Prextová,

riaditeľka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Všetci potrebujeme rozprávky

Predovšetkým vtedy, keď sme deťmi, ale aj v dospelosti. Občas totiž všetci, bez ohľadu na vek, potrebujeme veriť na šťastné konce alebo že dobro zvíťazí nad zlom. Do kúzelného sveta rozprávok a kníh môžete zakaždým vstúpiť vďaka návšteve niektorej z pobočiek Knižnice pre mládež mesta Košice, rovnako pri listovaní jej knižničného časopisu *Svet (z) kníh* alebo hoci aj prostredníctvom najkrajšieho mestského podujatia v roku.

Blížia sa Vianoce a tie košické rozprávkové už tradične zmenia Hlavnú ulicu na malú vianočnú krajinu a Mestský park, vôbec po prvýkrát, na Rozprávkovo, kde budete môcť stretnúť láskavú Červenú čiapočku či zlého vlka a lákať vás bude medovníkový domček. Čarovnú atmosféru, okrem iného, umocní nadrozmerý páv z legendárnej Perinbaby.

Dovoľte mi teda, aby som vás aj touto cestou srdečne pozval ako k čítaniu rozprávkových príbehov, tak k ich prežívaniu. A prajem vám, aby naše Košické rozprávkové Vianoce s bohatým hudobným a tanečným programom, typickými vianočnými chuťami a vôňami rozžiarili nielen naše ulice, ale aj tváre, aby priniesli radosť, lásku a príjemné spoločné zážitky. Veď najkrajšie, čo si môžeme navzájom dať, je „byť spolu“.

Jaroslav Polaček,
primátor mesta Košice

Svet (z) kníh

november – december 2021
číslo V, ročník I

Redakčná rada:

Mgr. Michaela Dúcová
šéfredaktorka

Bc. Natália Malíková
grafické spracovanie

Mgr. Dominika Petáková, PhD.
redaktorka, jazyková korektúra

Ing. Viera Ristvejová
redaktorka

Bc. Zuzana Sedláková
redaktorka

Vydavateľ:

Knižnica pre mládež mesta Košice
Kukučínova 2
043 59 Košice

Rok vydania: 2021

Počet strán: 40

ISSN 2729-8426

Online verziu časopisu
Svet (z) kníh nájdete na
www.kosicekmk.sk.

Obsah

5. // **DIAGNÓZA: ČITATEĽ**

8. // **FOTOREPORTÁŽ**
Merkúr modernou knižnicou

12. // **LISTOVANIE**
časopisom Čarovné Slovensko

14. // **KNIHOPÍSAČI**
Rozhovor s Jurajom Červenákom

18. // **TOTO SI MYSLÍM JA!**
Recenzie na YA literatúru

20. // **V KNIŽNOM BRLOHU**
Spisovatelia, ktorí neznášali adaptácie
svojich diel

24. // **NOVINKY Z NAŠEJ POLIČKY**

25. // **TIPY NA VIANOČNÉ ČÍTANIE**

30. // **NAŠA – VAŠA KNIŽNICA**
Vianočná knižka sa otvára

33. // **POD LUPOU ODBORNÍKA**
Rozprávka

35. // **HLAVIČKA**
Zabavte sa s Medvedíkom Pú

38. // **ZÁLOŽKA**

Knižnica pre mládež
mesta Košice

KOŠICE

Alžbeta Antolíková, pobočka LitPark, Kukučínova 2

„Keď si spomeniem na svoje mladé časy, pred telkou sme trávili veľmi málo času,“ zalovila vo svojich spomienkach naša kolegyňa Betka. *„Všetok voľný čas bol vonku na ulici. V zime na korčuliach, saniach, lyžiach a v lete to boli naháňačky, skrývačky, loptové hry. V čase dospievania tajné stretnutia a rozhovory na tému lásky a vzťahy. Odpovede sme hľadali často aj v knihách. Medzi obľúbené tituly patrili Gričská čarodejnica a Plamene inkvizície od Marije Jurič Zagorky. Vychádzali v zošitovom vydaní. Netrpezlivo sme čakali na nové číslo. Trhali sme si ho z rúk a pre spravodlivosť napísali poradovník. Bolo v nich veľa zápletiiek, napätia, nečakaných zvrátov a dobrodružstva.“* Betka si s láskou spomína aj na tie dlhé rozhovory a debatný krúžok s dievčatami o tom, ako to celé dopadne.

„Keďže pracujem v knižnici pre deti, rada siahnem po knihách, ktoré sú určené pre deti od 0 do 99 rokov. Dnes si ich rada čítam aj s vnúčatami. Dnešné deti vyžadujú neustálu pozornosť, potrebujú vždy nové a nové podnety. Uprednostňujú knihy s bohatými farebnými ilustráciami a kratším textom.“

Mnohé majú filozofické myšlienky, hĺbku a zamýšľajú sa nad tým, aké sú pravé hodnoty života. Zameriavajú sa na hodnoty, ako je láska, priateľstvo, rodina, súdržnosť, vytrvalosť, dobro, múdrosť... Medzi takéto knihy patria jednoznačne tituly Petra Horáčka, ktoré vrelo odporúčam ako vtipné, zábavné a poučné čítanie nielen na dlhé zimné večery. Mne osobne sa veľmi páčila jeho kniha Nenažraná koza, ktorá vtipne vykresľuje príbeh o koze, ktorá zožerie všetko, čo jej príde do cesty a na čo siahne... a môžeme sa s deťmi zamyslieť a porozprávať aj na takú tému, či aj my sa nechováme niekedy tak, že sme maškrtní a popapáme všetko rad radom, alebo ideme ešte hlbšie a poukážeme na to, že často hromadíme kopec vecí, ktoré vlastne na život ani nepotrebujeme... O vzácnom dare priateľstva a obetavosti rozpráva jeho kniha Papuchalk Petr a o vytrvalosti a o prekonávaní životných výziev trpaslika Františka titul s názvom Dlouhá cesta.“

Silvia Lešková, pobočky ZŠ Fábryho 44 a ZŠ Ľudovíta Fullu, Maurerova 21

Naša kolegyňa Silvia číta skoro všetko, ale hlavne trilery a detektívky. Najradšej však má knihy, ktoré ju vtiahnu do deja už v prvých kapitolách. *„Takým autorom je napr. americký spisovateľ Chris Carter. Práve som dočítala jeho knihu, ktorá má názov Sochár smrti. Spisovateľ ma opäť nesklamal. V tomto románe inteligentný a sadistický vrah vytvára zo svojich obetí sochy, ktoré majú skrytý význam. Detektív Robert Hunter musí vyriešiť vrahovce rébusy a poskladať jednotlivé časti skladačky, aby mu zabránil ďalej vraždiť.“*

Čítam veľa, a preto je pre mňa ťažké vybrať tie naj. Ak by som mala spomenúť aspoň niektoré, tak za zmienku stoja napr. Zlodej tetovaní, Šepkár, Ret'az a z autorov sú to M. J. Arlidge, A. Marsonsová, L. Kepler, S. Larsson a mnohí ďalší.“

Na nočnom stolíku ju už čakajú dve knihy od Sebastiana Fitzeka, *Noe* a *Auris*. Upútavka na prvú z kníh je lákavá. „Chlapík žije ako bezdomovec v slepom tuneli pod Berlínom. Nevie, kto je, odkiaľ je ani ako sa do tunela dostal. Volajú ho Noe, lebo toto má vytetované na dlani. Kým pátra po vlastnej identite, dozvedá sa aj o veľkom globálnom sprisahaní.“

V druhej knižke vystupuje forenzný fonetik, odborník na akustickú analýzu hlasov. Má prezývku *Auris*, absolútny sluch, na základe ktorého dokáže určiť vek, pohlavie, dokonca i veľkosť topánok neznámeho človeka. Spolupracoval s políciou, no dnes sám sedí vo väzení, obvinený z vraždy, ku ktorej sa sám priznal. „Neviem sa dočkať, kedy sa do nich zahryznem,“ smeje sa Silvia.

Agnesa Tomášová, pobočka Humenská 9

„Už odmalička som bola veľkou čitateľkou a ešte dnes si pamätám, ako som po večeroch s baterkou pod perinou čítala knihu,“ spomína naša kolegyňa Agi. *„Čítala som všetko – rozprávky, verneovky, troch pátračov, knihy z edície STOPY. Aj dnes sa teším na dobrú knihu, ale už si vyberám. Neviem prečo, ale posledné roky čítam veľa vojnových románov. Vlastne viem; obdivujem, čo všetko títo ľudia dokázali prežiť.“*

V pamäti jej utkveli mnohé: *Utiel som z Osvienčimu, Svetlo, ktoré nevidíme, Pod šarlátovou oblohou, Jediný muž, Tanečnica, Na smrť I, II...*

„Jednou z nezabudnuteľných bola aj kniha Slávik od Kristin Hannah. Je rok 1939, Francúzsko obsadili nemecké vojská a autorka opisuje život obyčajných ľudí na okupovanom území. Niektorí ľudia chceli za každú cenu iba prežiť a niektorí sa s tým nevedeli zmieriť a postavili sa na odpor. Je to príbeh dvoch sestier, Vianne a Isabelle. Vianne je matkou a jej manžel narukoval na vojnu. Keď v jej dome ubytujú nemeckého dôstojníka, Vianne nevie, či dokáže žiť pod jednou strechou s nepriateľom. Bez jedla, bez peňazí musí robiť ťažké rozhodnutia, aby udržala rodinu nažive. Isabelle je mladé osemnásťročné dievča, rebelka, ktorá všetko robí s veľkým nadšením. Keď ju otec pošle z Paríža na bezpečnejší vidiek za sestrou, cestou stretne partizána, ktorý bojuje proti nacistom. Bezhlavo sa zaľúbi a chce sa k nemu pridať. Sklamanie rieši po svojom – riskuje vlastný život, aby zachránila životy iných. Pripojí sa k ilegálnemu hnutiu a pomáha zachraňovať zostrelených britských a amerických letcov. Krásna kniha a ako napísala autorka: V láske zistíme, kým sme chceli byť, a vo vojne, kým naozaj sme.“

A čo práve číta? Román Fiony Davisovej *Knižnica na piatej avenue*. Je to príbeh dvoch žien, Laury a jej vnučky Sadie. „Mám rada príbehy, kde sa prepletá minulosť s prítomnosťou. Je to kniha, ktorej dej sa odohráva v nádherných priestoroch knižnice v New Yorku, čo sa mi veľmi páči, a trošku aj závidím. Je to román o ženách, o ženských právach, o feminizme, ale zároveň – keďže sa začnú strácať vzácne knihy – sa to pomaly začína podobať aj na detektívku.“

Rubriku **Diagnóza: čitateľ** pre vás pripravila Michaela Dúcová

Merkúr modernou knižnicou

Knižnica pre mládež mesta Košice pokračuje v modernizácii svojich pobočiek.

Po dvoch školských pobočkách prešla stavebnými a interiérovými zmenami mimoškolská pobočka v OC Merkúr na Nĕmcovej 28.

Podme sa teraz spoločne pozrieť na to, ako to všetko prebiehalo...

I

Takto akosi to v pobočke Merkúr vyzeralo pred...

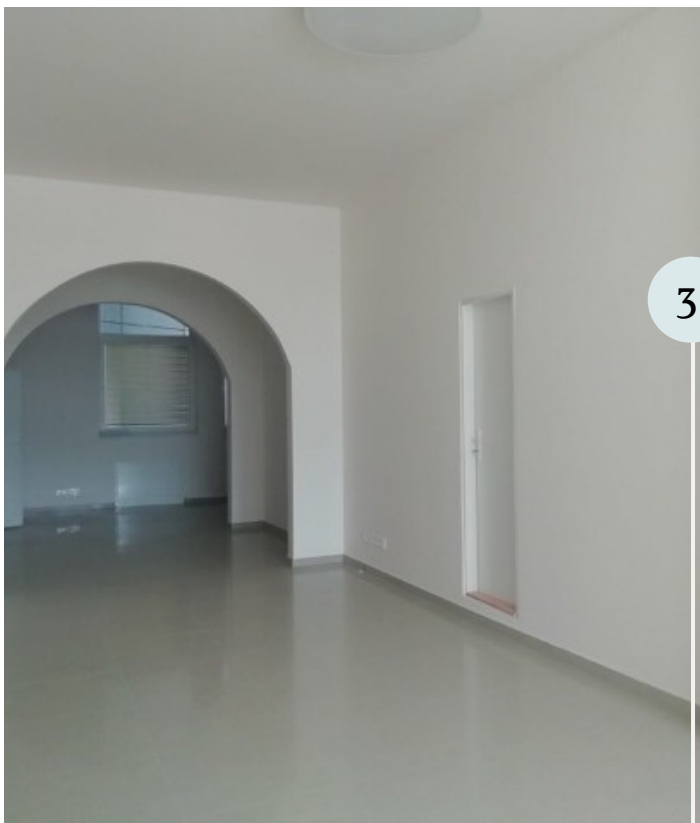
2

Potom prišla prvá zaťažkávacia skúška.

Balenie, viazanie, prenášanie a sťahovanie. Všetko pekne poporiadku.

Asi by sme však mali pridať... Rýchla rota alias objednaná stavebná čata je nastúpená a nedočkavo nám klope na dvere...

Tik-tak, tik-tak, čas beží! ... a termíny tiež.

3

Keďže sme šikovné, stačilo jedno rozprávkové lusknutie prstami a...

Opravy, omietky, maľovky aj krásne nové podlahy a nová sanita, všetko je hotové.

Ej, ale to tým pánom stavbárom šlo šikovne od ruky.

My sme spokojné!

4

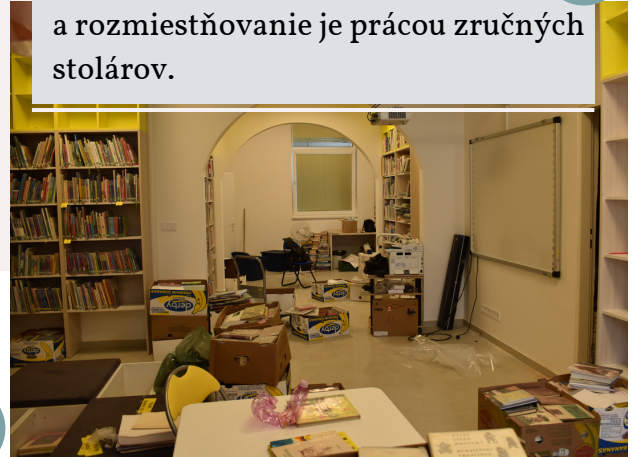
Pozor, skúšame druhé rozprávkové lusknutie...

A hráme hru škatule, škatule, hýbte sa!

Ale nie, neverte hned' všetkému, čo je tu napísané!

5

Toto montovanie, skladanie a rozmiestňovanie je prácou zručných stolárov.

Tak teda do tretice, čakáme na zázraky...

Tak nič!

Toto čarovanie nám tak úplne nevyšlo. ...

6

S knihami sa musíme už popasovať naozaj sami. Kto by to však vedel lepšie ako my knihovníčky.

Zmierené a zaúkolované, ukladáme, presúvame, s láskou tľapkáme. Všetko v zmysle medzinárodného desatinného triedenia a do rokmi naučenej tesnej abecedy.

7

Poviem vám, mravenčia to bola práca...

Knihu po knihe, písmenko k písmenku. Niektoré začiatkové písmenká aj na dvakrát, keďže sa nám na prvý pokus nevošli do určených políc.

Prezradím, že nám rukami prešlo skoro 8 500 kusov. Ak prirátame nejaké tie opakované presuny, možno aj 9- až 10-tisíc ich bolo.

8

Kde sme to skončili?

Aha, pri knihách!

Tak tie sú úhl'adne zoradené v policiach, aj počítač je zapojený, aj sedenia prichystané a interiérové doplnky sú tiež už na svojich miestach.

9

Dvere sú dokorán, no stále niečo či niekto chýba.

„Haló!” voláme.

„Kde ste? Už máme otvorené!”

10

Prišli.

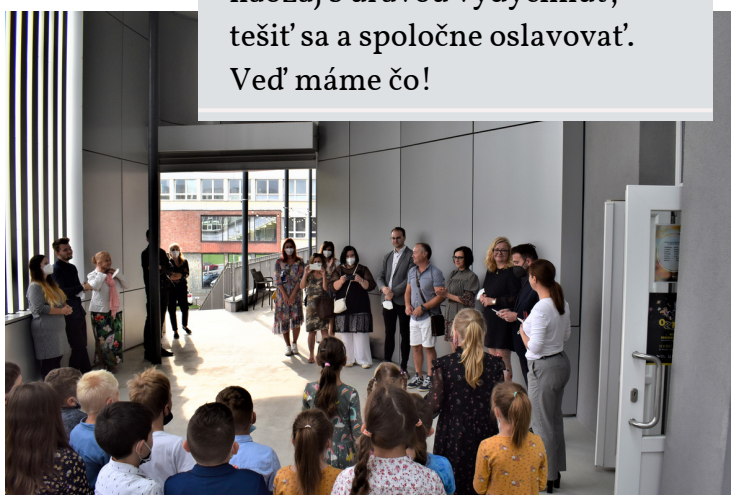
16. septembra 2021 po viac ako troch mesiacoch si môžeme naozaj s úľavou vydýchnuť, tešiť sa a spoločne oslavovať. Veď máme čo!

11

Takto sme strihali pásku.

Ako prví vstupujú malí čitatelia z neďalekej základnej školy, ktorí knižnicu pravidelne navštevujú s pani učiteľkami.

12

A takto absolvovali prvú obhliadku.

Knihovníčka presne vie, kde čo je a ktoré knihy komu odporučiť.

13

Zažili sme aj krst ohňom
vo forme prvého podujatia.

Jednoducho oslava, ako sa patrí.

14

Nakoniec si v tomto našom malom veľkom
zázraku každý ešte užil zábavu po svojom.

Chceli by ste sa niekedy pridať? Len smelo vstúpte,
u nás ste všetci srdečne vítaní!

Z verejných zdrojov podporil **u.** fond
na podporu umenia

Na záver ešte ukážka nedávno vynovených
školských pobočiek (ZŠ Mateja Lechkého, ZŠ Belehradská 21).

Rubriku **Fotoreportáž** pre vás pripravila
Viera Ristvejová

čarouné SLOVENSKO

ZIVOTNY STYL • CESTOVANIE • ŠIKOVNI LUDIA • ZAUJÍMAVOSTI FEBRUÁR 2021

Mráz im pristane

Ktoré hrady navštíví aj v zime

Tatranská Lomnica

Klenot, ktorý dýcha históriou

KAMENNÍ Svedkovia dejín

Múzeum vo vlastnom dome • Kelti z Havránka • Stylové makramé

Čarovné Slovensko

Naša krajina je krásna, o tom určite niet pochyb. Je tu nespočetne veľa miest, ktoré sa dajú navštíviť, či už v prírode, alebo sú to kultúrne a historické pamiatky. Slovenský národ sa môže pýšiť aj krásnymi tradíciami a folklórnym dedičstvom. Žije tu mnoho zaujímavých ľudí, ktorí sa svojimi aktivitami prezentujú nielen u nás, ale aj v zahraničí; stále však ostávajú hrdí na svoju rodnú krajinu. Na tom všetkom (aj inom, pravdaže) stavia magazín, ktorý nesie názov *Čarovné Slovensko*.

Mesačník nemá dlhoročnú tradíciu – prvé číslo vyšlo v novembri 2017 – no aj napriek tomu sa teší veľkej obľube. Ľudia sa totiž čoraz viac hlásia k svojej krajine, jej folklóru a „magickosti“, a teda stúpa aj ich záujem o Slovensko a všetko, čím sa môže „chváliť“ aj čo ešte mnohí o ňom nevedia. V každom čísle nájdete bohatý obrazový materiál – prekrásne fotografie slovenskej prírody, fauny a flóry či kultúrnych, remeselných a historických pamiatok, z ktorých nabiehajú zimomriavky, fotografie zaujímavých aj často neznámych zákutí, ale aj interiérov budov, ľudového umenia, odievania. Obrázkami prispievajú nielen redaktori, ale aj čitatelia časopisu, ktorí majú „oko“ na zachytenie toho správneho momentu.

Veľkou pridanou hodnotou *Čarovného Slovenska* je, že už svojou koncepciou ponúka množstvo tipov na výlety.

Dozviete sa detaily z našej histórie, kultúry, prečítate si o postavách a miestach minulosti, ale aj o ľuďoch dneška. Články vám priblížia naše tradície – týkajúce sa zvykov, odevov, hudobných nástrojov a pod., naše známe aj menej známe mestá a v každom čísle si prečítate rôzne zaujímavosti. Rubriky magazínu sa obmieňajú a nesú názvy ako Zvyky, Príroda, Zvieratá, Fotostory, Na vlastnej koži, Retro (z histórie Slovenska), Dekor (s tipmi na dizajn), Remeslo, Unikát, Handmade či Návšteva – príbytkov rôznych ľudí, ktoré v niečom vynikajú; zakaždým však časopis prinesie aj iné. Dozviete sa aj o plánovaných podujatiach a redaktori vám odprezentujú tipy na rôzne novinky (z domácich potrieb, kozmetiky, doplnkov, oblečenia alebo dizajnu). Samozrejme, v časopise si nájdete recepty, ako aj rôzne návody.

Listovať v *Čarovnom Slovensku* je už na prvý pohľad vizuálny zážitok, no aj keď sa začítate do textov, oddýchnete si (zaručene). Ak sa chcete túlať Slovenskom, dovolenkovat' doma, spoznať nové miesta, ale aj začítať sa do histórie našej úžasnej krajiny, toto je pre vás to pravé. Príďte si pozrieť, a ak chcete, aj požičať staršie aj novšie čísla *Čarovného Slovenska*. Určite neol'utujete. :-) Okrem toho v r. 2020 vyšla knižná publikácia *Čarovné Slovensko*, v ktorej je to najlepšie z dovtedajších vydaní časopisu. Aj túto „čarovnú knižku“ si môžete požičať v našej knižnici...

Tešíme sa na vás!

Rubriku **Listovanie** pre vás pripravila
Dominika Petáková

Juraj ČERVENÁK

Milujem dobový bulvár

Keď sa povie dobrý historický román z pera slovenského autora, takmer každému hneď napadne meno Juraj Červenák. Postavy ako kapitán Báthory alebo kultová dvojica Stein – Barbarič sú Slovákom (aj Čechom) určite známe a čitatelia ich zbožňujú. V tomto rozhovore nám Juraj prezradil, naopak, čo číta on, či by prežil v stredoveku, či sa vie oháňať zbraňami alebo to, aké nadprirodzené schopnosti by rád mal.

Hovorí sa, že človek je slávny, keď ho spoznávajú na ulici. Ako však hovorí Juraj, určite sa nepovažuje za slávneho. *„A celkovo si myslím, že keď je niekto známou osobou tu na Slovensku, ešte stále je veľmi nadnesené hovoriť o ‚sláve‘. Ale áno, občas sa mi stane, že ma niekto spozná, nielen doma v Štiavnic, ale trebárs aj v Bratislave alebo Košiciach ma už pristavil neznámy človek na ulici a podal mi ruku s tým, že číta moje knihy. Najčastejšie ma ľudia spoznávajú na metalových koncertoch, medzi poslucháčmi tejto muziky mám dosť veľa priaznivcov.“*

Z tejto kategórie má však aj vtipný zážitok. *„Ukazovala si na mňa obsluha v jednej reštaurácii, čosi si k tomu šepkala, vravel som si ‚jasné‘, potom sa čašník konečne osmelil a spýtal sa ma, či som bubeník z Korben Dallas. Musel som ho sklamať, ale keďže sa s Ozom Guttlerom poznám, sľúbil som, že ho pozdravím.“*

Siedmak s Krstným otcom v ruke

Mnohí sú čitateľmi odmalička, kým iných chytí čítanie až neskôr. Juraj patrí do prvej kategórie. Zbožňoval knihy už od detstva. *„Bol som knihomol,“ priznáva. „Vtedy sme ešte neboli rukojemníkmi mobilov a internetu, dokonca aj videorekordéry boli vzácnosťou, takže sme vo veľkom ‚hltali‘ knihy. Ja som od winnetouoviek a verneoviek pomerne rýchlo prešiel k románom typu Krstný otec, Hlava XXII alebo Motýl. Tety v knižnici sa ma od toho snažili odhovoriť, lebo som bol zhruba siedmak, keď som začal chodiť na tento typ literatúry.“*

V súčasnosti má rád knihy z rôznych žánrov. Z autorov fantasy je to Andrzej Sapkowski alebo Neil Gaiman, z historických románov hlavne Bernard Cornwell, z detektívok Michael Connelly, Robert Parker či Dennis Lehane. *„V detstve som čítal vážnejšiu literatúru. Teraz sa chcem hlavne baviť.“* Lásku ku knihám podedila aj Jurajova dcéra. *„Pred časom zhruba za mesiac prečítala komplet Harryho Pottera a odvtedy ju nič tak nechytilo. Číta hlavne manga komiksy a celkovo vyhľadáva skôr vizuálne podnety, pretože každý jeden deň niekoľko hodín kreslí a dokonca býva nervózna, keď jej nezostane dosť času na kreslenie.“*

A ako vníma fakt, že otec je známy spisovateľ? *„Uvedomuje si to a občas donesie zo školy príhody o tom, že ma spomínali na slovenčine, ale inak to neriešime. Dokonca aj slohy zvláda bez pomoci. Nedávno som jej pomáhal na dejepis stavať takú malú diorámu s pravekou chyžkou, ukrutne ma to bavilo, lebo keď som bol dieťa na prelome 70. a 80. rokov, nemali sme žiadne legá ani nič podobné, takže všelijaké hrady a westernové mestečky som si budoval sám zo špajdlí a papiera.“*

Magickým portálom kamkoľvek

História je bezodná studňa inšpirácie a každý, kto sa o ňu bližšie zaujíma, vie, že to nie sú len suché roky a storočia, ale život so všetkým, čo k tomu patrilo. *„Ako nemám rád dnešný bulvár, tak milujem ten dobový. Všetky tie šľavnaté príbehy, ktoré nie sú v dejepisných učebniciach. Teraz si hľadám materiály na novú knižnú sériu Šarkanove poklady a úžasný je napríklad príbeh o tom, že na zámku Niedzica, ktorý je teraz v Poľsku, ale kedysi patrilo Uhorsku a ešte pred 2. svetovou vojnou mal takmer výlučne slovenské obyvateľstvo, sa možno ukrýval poklad Inkov. Tamojší šľachtic si totiž z výpravy do Južnej Ameriky priviedol manželku, dcéru miestneho náčelníka, a po tomto návrate si údajne žili na vysokej nohe.“*

Mnohí milovníci starých čias by sa veľmi radi pozreli do týchto dôb na vlastné oči. Patrí k nim aj Juraj? *„Do minulosti by som sa rád pozrel iba pod podmienkou, že by som zostal neviditeľný a nejaké silové pole by ma chránilo pred dobovými baktériami a vírusmi. Inak by bola moja životnosť, ako aj životnosť hociktorého dnešného človeka napríklad v stredoveku alebo medzi Keltmi zhruba pár hodín, nanajvýš dní.“* Používanie zbraní by mu však nerobilo problém. *„Ako syn pána poľského som si už v detstve vyskúšal streľbu z rôznych poľovných zbraní. Aj dnes by som si poradil, keby mi dali do ruky westernový revolver, brokovnicu alebo čosi podobné. Ani s lukom som si neublížil. Ale meče a sekery mám doma iba ako dekorácie, šermu sa nevenujem, pretože pre spisovateľa sú prsty hlavným nástrojom živobytia.“*

A ak by sa „prepadol“ do svojej knihy, aj tam by si vedel vybrať, kým by chcel byť. *„Zvládol by som byť notárom Matejom Barbaričom... pokiaľ by ma príliš neprenasledovali štiavnické vdovy a zanedbané paničky.“*

V niektorých Jurajových príbehoch sa vyskytujú aj nadprirodzené svety, javy či postavy. Ako sám hovorí, intenzívne sa zaujíma o mytológiu a náboženstvá, o rôzne povesti a povery, o ľudovú mágiu. *„Ničomu z toho ale neverím a baví ma zisťovať, aké reálne prírodné či psychologické javy boli za rôznymi ‚nadprirodzenými úkazmi‘ a ‚zázrakmi‘. Pokiaľ ide o schopnosti, chcel by som vedieť otvárať magické portály, ktoré by ma z mojej obývačky preniesli na ľubovoľné miesto, napríklad do knižnice v Michalovciach, kde ma už dlho pozývajú na besedu.“*

Spisovateľ alebo maskér v hororoch

Decká snívajú o všeličom, čo budú robiť, keď budú dospelé. Niekomu sa sen splní, niekomu nie. Ako hovorí Juraj, chcel byť spisovateľom od okamihu, keď sa naučil písať, a išiel si za tým aj za cenu toho, že sa nedostal na vysokú školu a potom sa živil zamestnaniami typu nočný strážnik, kde mohol veľa čítať a písať. Okrem toho chvíľu túžil byť maskérom a tvorcom krvavých efektov pre hororové a akčné filmy.

Našťastie pre fanúšikov Jurajových kníh sa mu sen stať sa spisovateľom splnil. Na jeho konte sú knihy, audioknihy, preklady... *„Ak by som nerátal vydania v iných jazykoch, nové prepracované vydania, audioknihy a podobne, tých kníh je asi tridsaťpäť. Plus mínus. Nevieť to presne a nezvyknem to rátať, na množstve až tak nezáleží.“*

Juraj teda žije svoj sen ako spisovateľ na voľnej nohe. Ako vyzerá jeho bežný deň, kým ostatní ľudia skoro vstávajú a chystajú sa do práce? *„Každé ráno vstanem a píšem, kým hlava vládze a kým sa nemusím venovať iným povinnostiam. Večer relaxujem pri knihe, filme či nejakom seriáli, prípadne si ešte píšem poznámky k tomu, čo chcem písať nasledujúci deň. Nie je to veľmi dobrodružné povolanie a kto chce písať knihy, mal by sa pripraviť na pomerne nudnú každodennú rutinu. Zábava sa odohráva čisto v hlave.“*

Okrem toho rád pozerá rôzne filmy a takisto sa venuje ich recenzovaniu na sociálnych sieťach. Nie každý však vie, že našiel záľubu aj vo varení, hoci možno si v jeho knihách čitatelia všimli vašeň pre jedlo. Okrem toho, ako správny milovník histórie rád vybehne na nejakú našu zručaninu alebo malebný kopec. Popri tom všetkom pracuje na novom rukopise. A nielen na jednom. *„Píšem novelu o Roganovi do ôsmej knihy o černokňažníkovi, v ktorej bude niekoľko starších i novších príbehov. Okrem toho mám rozpísanú knihu Tajomstvo zakliateho kláštora z novej série Šarkanove poklady a šiesty diel série Dobrodružstvá kapitána Báthoryho.“*

Okrem toho má podľa vlastných slov plnú myseľ ďalších nápadov. *„Mám v hlave námety na aspoň dvadsať kníh, z ktorých ale väčšina nikdy nevznikne. Postupne si vyberám, čo reálne spracujem, mám ešte vymyslené pokračovania Kapitána Báthoryho, Černokňažníka a samozrejme, Steina a Barbariča (tam dokonca plánujem ‚výhodniarsku trilógiu‘) a chcem konečne odštartovať novú sériu z 19. storočia, ktorá bude čosi ako ‚gotický western na Gemeri‘.“*

Mnohí spisovatelia majú sen v podobe filmového spracovania svojich kníh, no aký sen v tejto oblasti má známy Juraj Červenák? *„Seriálové spracovanie mojej knihy Krv prvorodených bolo na dobrej ceste, ale je to produkčne veľmi náročný projekt, takže ktovie, či sa vôbec niekedy dočká realizácie. Keby sa toto podarilo, bol by som spokojný.“*

Rubriku **Knihopísaci** pre vás pripravila
Michaela Dúcsová

Juraj Červenák
Foto: Archív Juraja Červenáka

recenzia na knihu

Možno by si sa mala s niekým porozprávať // Lori Gottlieb

Lori Gottlieb je americká psychoterapeutka, ktorá sa vo svojej súkromnej klinike v Los Angeles stretáva s najrôznejšími osobnosťami a s niektorými z nich sa rozhodla zoznámiť aj svojich čitateľov práve prostredníctvom knihy *Možno by si sa mala s niekým porozprávať*. V knihe autorka opisuje skutočné príbehy ľudí, s ktorými mala možnosť pracovať. Samozrejme, robí to tak, aby bola zachovaná anonymita pacientov, a pred tým, ako začala knihu písať, získala od pacientov súhlas na to, aby mohla vyrozprávať časti ich príbehov. Kniha sa nezameriava len na jej pacientov, ale opisuje aj príbeh samotnej autorky, ktorá potrebovala vyhľadať terapeuta.

Na samotnom začiatku knihy nám autorka predstavuje prvého zo svojich štyroch pacientov. John je úspešný producent, má ženu, dve deti a psa a jeho problémom je, že považuje každého človeka za idiota.

Na všetko a na všetkých sa sťažuje a ani samotná terapeutka to s ním nemá ľahké, no aj napriek tomu sa snaží porozumieť jeho situácii a prísť na to, čo spustilo túto vlnu nespokojnosti.

Ako kniha pokračuje, autorka Lori nám pomaly a postupne otvára dvere do svojho súkromného života. Zistujeme, že bola dlhodobo zadaná a chystala s priateľom svadbu, ale ten sa ju rozhodol opustiť. Túto situáciu zvláda pomerne ťažko, má negatívne myšlienky, nevie sa sústrediť na prácu, a preto sa rozhodne vyhľadať pomoc. Začne navštevovať terapeuta menom Wendell. Na prvých sedeniach v jeho ordinácii Lori len sedí a plače a ľutuje sa. Na ďalších sedeniach, keď ju prejde táto trúchliaca nálada, jej terapeut naznačí, že si myslí, že trpí niečím komplikovanejším, ako je strata priateľa. To, samozrejme, Lori zaskočí a začne sa zamýšľať nad tým, čo tým jej terapeut myslel.

Príbeh pokračuje a autorka nás zoznamuje s mladou ženou menom Julie, ktorá je šťastne vydatá a po návrate zo svadobnej cesty si myslí, že je tehotná, no výsledky ukážu, že má rakovinu. Kniha poukazuje na to, ako Julie zápasí so svojou situáciou a s myšlienkami spoločnosti. Ďalšou pacientkou je Rita, žena po sedemdesiatke, veľmi depresívna. Rozpráva terapeutke svoj príbeh o tom, ako nechala vysokú školu, vydala sa za chlapa alkoholika, pred ktorým nedokázala ochrániť svoje deti a tie sa na ňu aj teraz v dospelosti hnevajú. Rita vysvetľuje, že radosť nie je pre ňu potešenie, ale nepredvídaná bolesť. Terapeutke povie, že už nechce žiť, ak sa jej život nezlepší. Poslednou pacientkou je Charlotte, žena po dvadsiatke. V práci je úspešná, ale má problém s alkoholom a výberom dobrého chlapa.

Vždy sa dostane svojimi rozhodnutiami do nejakých problémov a nevie, ako sa z toho dostať.

Ak vás zaujíma, ako sa jednotlivé príbehy skončia, určite vám odporúčam prečítať si túto knihu. Číta sa pomerne ľahko a jednotlivé príbehy pacientov, ale aj samotnej autorky sú veľmi zaujímavé, pútavé, smutné aj vtipné. Ak idete do hĺbky, nájdete takmer na každej strane niečo na zamyslenie. Veľmi zaujímavá je tu popísaná aj práca terapeuta, čitateľ sa dozvie niečo nové o tejto práci a dôležitom poslaní.

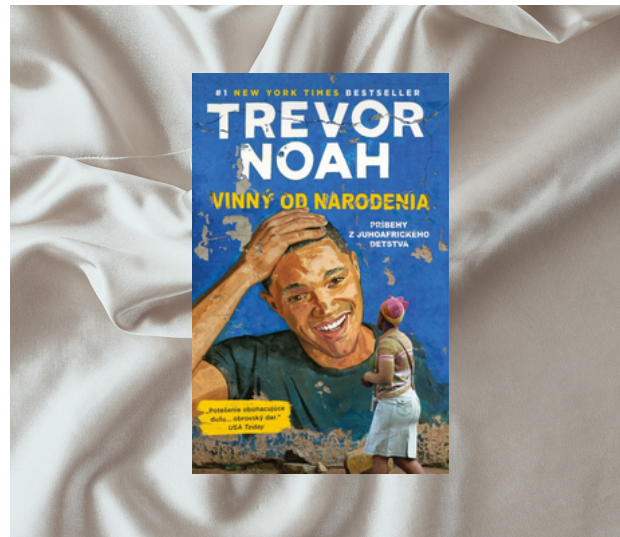
recenzia na knihu

Vinný od narodenia // Trevor Noah

Ja osobne som začala vnímať Trevora Noaha a jeho tvorbu na internetovej stránke YouTube, kde som si obľúbila jeho vtipné stand-up videá, a keď som sa dozvedela, že Trevor napísal aj knihu, vedela som, že si ju skôr či neskôr určite prečítam. Knihu som čítala v angličtine aj v slovenčine a bol to úžasný čitateľský zážitok. O čom kniha vlastne je? To vám priblížim v nasledujúcich riadkoch...

Kniha *Vinný od narodenia* je písaná ako autobiografia, ktorú keď začnete čítať, nedokážete ju pustiť z ruky. Trevor v nej čitateľom približuje svoj život v Juhoafrickej republike: opisuje zážitky z detstva aj za čias apartheidu, keď vzťahy medzi belochmi a černochochmi boli nelegálne, preto musel Trevor svoje detstvo väčšinou prežiť u starej mamy a až po páde apartheidu si ho mama vzala k sebe. Približuje tu svoju rodinu a ich vzájomné vzťahy, spomína aj na neľahké časy, ktoré zažil ako dieťa, ale aj ako dospelávajúci. Spomenul aj školské časy, čo a ako ich učili a že to boli väčšinou fakty bez riadnych súvislostí. Okrem tohto sa v knihe stretávame aj s témami ako život v slumoch, viacgeneračné spolunažívanie, domáce násilie,

nezamestnanosť, problémy 90. rokov, ale dozvieme sa niečo aj o koloniálnej histórii Južnej Afriky.

Tieto všetky „zážitky“ opisuje Trevor s úplnou ľahkosťou a svojím typickým humorom. Najviac sa mi v knihe páčilo to, ako Trevor opisuje situácie so svojou mamou, ktorá je veľmi prísna, ale veľmi zaujímavá. Páči sa mi, že aj tie najhoršie zážitky dokázal obaliť do podmanivého humoru, takže aj vážne situácie vyznievajú celkom úsmevne. Trevor napísal knihu detailne, ale môžem povedať, že sa pri nej čitateľ určite nudiť nebude. Nie je písaná chronologicky, ale to jej dodáva tú „iskru“. Je vtipná, zároveň smutná a čitateľ sa nad niektorými časťami možno aj na chvíľku zamyslí. Kniha sa čítala jednoducho a podľa môjho názoru sa bude páčiť aj tým, ktorí po autobiografii siahajú len zriedka. Na záver môžem len dodať, že ma veľmi zaujala, a som rada, že som mohla spoznať Trevorov život aj z takejto perspektívy.

Veronika Zambová,
ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Spisovatelia, ktorí neznášali filmové adaptácie svojich diel

Väčšina ľudí si myslí, že je snom každého autora, aby sa jeho kniha dostala na filmové plátno. Avšak v konečnom dôsledku nie vždy musí tento sen „vypáliť“ podľa jeho predstáv. Svoje o tom vedia viacerí spisovatelia.

Určite si mnohí pamätáte veľkolepé filmové spracovania o markíze Angelike a jej jazvou poznačenom mužovi De Peyracovi. Autormi dvanásťdielnej série sú Anne a Serge Goloneovci. Filmové príbehy slávnej Angeliky im neulahodili, lebo sa odklňali od knižnej verzie. Anne chcela zasahovať do scenára, ale tvorcovia jej to nedovolili. Sama potom povedala, že filmy vôbec nie sú ako knihy, v ktorých je Angelika chytrá a vzdelaná žena. Vo filmoch bola podľa nej vykreslená ako podvodníčka.

Tak či onak, filmy sú dodnes divácky veľmi úspešné, a hoci sa Michelle Mercier, predstaviteľka Angeliky, nikdy zo svojej roly nevymanila, tých niekoľko tučných miliónikov, ktoré zarobila za markízu, jej určite osušilo slzy vyronené nad tým, že si ju nik z inej roly nepamätá.

Emotívnejšiu reakciu zažil film o nemenej známej Mary Poppinsovej. Spisovateľka Pamela Lyndon Travers takmer celú premiéru presedela v slzách, lebo film sa nielenže značne líšil od knižnej predlohy, ale vadili jej animované sekvencie vložené do hraného filmu, veľa veselých pesničiek a taktiež to, že sa celý niesol v inej atmosfére. Filmári si prispôbili aj samotnú hlavnú hrdinku. Travers sa vyjadrila, že už nechce, aby Disney ešte niekedy spracoval nejakú jej knihu. Zrejme oľutovala, že ju na film predsa len „zlomili“, pretože keď Walt skúšal kúpiť práva na film už v roku 1938, odmietla ho.

Spomínate si na Toma Cruisa a Brada Pitta čoby prít'ážlivých upírov vo filme *Interview s upírom* z roku 1994? Autorka knižnej predlohy Annie Rice sa údajne vyjadrila, že Cruise v žiadnom prípade nemôže hodnoverne zahrať jej upíra Lestata. Napokon však bola s jeho výkonom spokojná a vyjadrila mu svoj obdiv. Pôvodne do filmu oslovila Toma Hanksa, lebo sa jej páčil vo filme *Philadelphia*, no rolu Lestata odmietol pre nakrúcanie filmu *Forrest Gump*. Natáčanie však mohla ovplyvňovať a toto privilégium aj využila. Podľa knihy sa tam totiž mala objaviť bozkávacia scéna medzi Kirsten Dunst (Claudia) a Bradom Pittom (Louis). Tvorcom táto scéna prekážala, no Rice trvala na svojom. A tak sa táto scéna stala prvou bozkávacou v živote Kirsten, ktorá v tej dobe mala len 12 rokov. Autorka knižnej predlohy bola napokon s filmom taká spokojná, že si kúpila dvojstranu v časopise *Vanity Fair*, aby vyjadrila svoje nadšenie.

Horšie však dopadol film *Kráľovná prekliatych* (2002). Rice si ho nikdy nepozrela a vyhlásila, že nebude pozerat' filmy, ktoré znetvorujú jej knihy.

Ani Roald Dahl nemal pochopenie pre filmové spracovanie knihy *Charlie a továreň na čokoládu* z roku 1971 pod názvom *Willy Wonka a továreň na čokoládu*. Nepáčilo sa mu, že herec, ktorý hral Willyho Wonku, je priveľmi živý a prehnane gestikuluje, nebol spokojný ani s tým, že väčšia pozornosť sa zameriava na Wonku ako na hlavnú postavu Charlieho. Nepáčil sa mu herec, nechcel, aby hlavnú rolu hral Gene Wilder. Aj preto Dahl výslovne zakázal, aby sa ďalšie jeho diela filmovali; ďalšie filmy vznikli až po jeho smrti. Ktovie, čo by teda povedal na spracovanie s Johnym Deppom v hlavnej úlohe?

Absolútne znechutený ostal Anthony Burgess po uvedení jeho *Mechanického pomaranča* (1971). Vyjadril sa totiž, že filmári úplne zle objasnili posolstvo knihy a že vôbec nepochopili hlavnú myšlienku, ktorú následne zle interpretoval i divák. Nespokojný bol aj s tým, že film oslavuje sex a násilie.

Spisovatelia na filmovom plátne

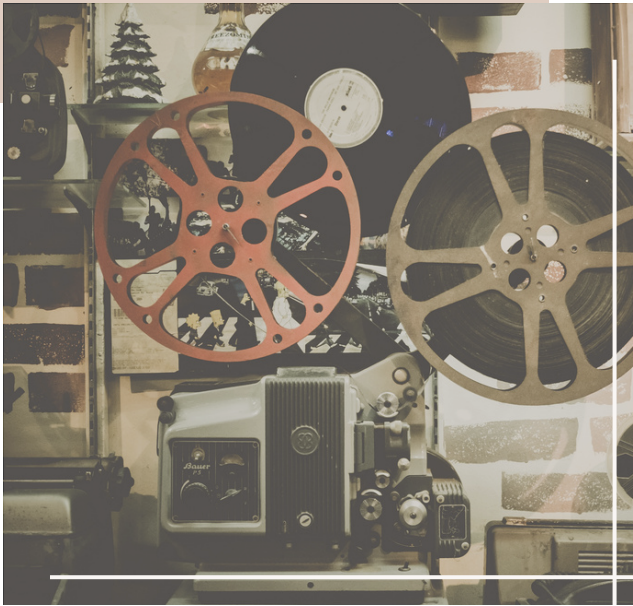
Na druhej strane stoja autori, o životoch ktorých boli natočené filmy. Čo si o nich myslia, sa už z logických dôvodov nedozvieme. Hovorí vám niečo meno Enid Blytonová? Na jej knihách vyrástla celá generácia detí. Anna, Julian, George, Dick, Anna a pes Timmy zo Slávnej päťky alebo podarené dvojčatá Pat a Isabela O'Sullivanové. Mnohí čitatelia s nimi prežili nejedno zaujímavé dobrodružstvo. Samotná Enid však nemala na ružiach ustlané. Ako malá rozprávala bratom vymyslené príbehy, ktoré ich vodili do sveta fantázie v dobe pred prvou svetovou vojnou. Po vojne sa stala učiteľkou a vydala svoje príbehy knižne. Ak sa chcete dozvedieť viac o živote tejto autorky, pozrite si film *Enid* s úžasnou Helenou Bonham Carter v hlavnej úlohe.

Filmovej podoby sa dočkal aj životný príbeh J. D. Salingera, autora slávnej vojnovkej knihy *Kto chytá v žite*. Film *Rebel v žite* mapuje mladého Salingera v študentských laviciach i na vojnovom poli. Herec Nicholas Hoult si zahral aj ďalšieho spisovateľa, a to rovno J. R. R. Tolkiena v snímke *Tolkien*. Od filmu sa však dištancovala Tolkienova rodina, nie je ale jasné, či preto, že nie je pravdivý, alebo naopak preto, že pravdivý je. Aj ďalší velikán má svoj film a je ním Ernest Hemingway. Takisto viedol pohnutý život, ktorý filmári zachytili na plátne. Vo filme *Hemingway a Gellhornová* aj jeho búrlivý vzťah s vojnovou korešpondentkou Marthou Gellhorn.

O duchovnej mame Pipi Dlhej Pančuchy sa takisto natočil film s názvom *Zrodila sa Astrid*. Ani jej život však nebol prechádzkou ružovým sadom, ale skôr bol ako zo zlého filmu. Láska k nesprávnemu mužovi, skoré tehotenstvo, dieťa, ktoré vyrastá ďaleko od nej... To všetko a omnoho viac vyformovalo Astrid Lindgrenovú. Pozrite si príbeh ženy, ktorá sa nebála v tej dobe ostrihať si vlasy, hovoriť svoje názory nahlas a ktorá vymyslela nesmrteľnú Pipi.

Životopisná snímka *Zamilovaný Shakespeare* žala svojho času veľký úspech. Film o známom londýnskom básnikovi, ktorý hľadá inšpiráciu a stretáva lady Violu, ktorá tak veľmi túži hrať divadlo, že sa prezlieka za muža. V tej dobe totiž divadlo mohlo hrať iba silnejšie pohlavie. V deji zaznie mnoho citácií a ukrytých odkazov na diela Williama Shakespeara. V náznakoch takisto rieši, či sonety boli písané pre Willovho milenca alebo milenku, a takisto odkazuje aj na konšpiračnú teóriu, že nie tento človek napísal všetky slávne diela, ale bol to niekto celkom iný. Film na život a na smrť rozhádal priateľky Gwyneth Paltrow a Winonu Ryder. Gwyneth videla scenár a svojej kamarátke nepovedala, že pôjde na konkurz. Vyhrala ho a odvtedy sú na nože.

Ste fanúšikom magického sveta Harryho Pottera? V tom prípade by vám rozhodne nemala ujsť životopisná snímka *Magické slová: Príbeh J. K. Rowling*. Joanino detstvo, kamaráti, ale aj cesta, ktorá ju priviedla k najslávnejšiemu čarodejníkovi, ktorý zas priviedol celú generáciu detí späť k čítaniu.

Na filmové plátna sa neprenášajú iba životy zahraničných spisovateľov. Novinkou v tomto roku je štvordielna séria *Božena* v hlavnej úlohe s Aňou Geislerovou o živote azda najznámejšej českej spisovateľky Boženy Němcovej. „Mnoho vecí som vôbec netušila. Hoci som sa chcela sama prostredníctvom jej skutočne zaujímavej korešpondencie prečítať k tomu, kto vlastne Barbora bola, vďaka nakrúcaniu som sa dozvedela oveľa viac. A musím povedať, že cesta k jej osobe je zložitá. Mám k nej obdiv, ale nie vždy jej rozumiem. Každopádne hrať ju je naozaj veľká pocta, úloha aj zodpovednosť,“ povedala na margo postavy Aňa Geislerová.

Filmov, ktoré boli natočené podľa kníh alebo podľa životov spisovateľov, je prirodzene omnoho viac. Ak vás zaujíma, či váš obľúbený autor dostal svoje filmové alter ego, stačí sa opýtať Googlu. A pokiaľ ide o filmové spracovanie kníh, je na každom z vás, kto vyjde z boja kniha vs. film ako víťaz.

Zdroje:

www.crushable.com

www.mentalfloss.com

www.csfd.cz

Rubriku **V knižnom brlohu** pre vás pripravila
Michaela Dúcsová

Rocio Bonilla – Sourozenci
pre deti vo veku 6+

Trefný príbeh o problémoch so súrodencami s vtipnou pointou. V obojstrannej knihe sa z jednej strany dozviete o trampotách staršej sestry s jej nesprátnym bratom a z druhej strany pohľad mladšieho brata na nudnú sestru. Odľahčené rozprávanie, ktoré humorným nádychom a spracovaním vedie k uvedomeniu si, čo pre nás naši súrodenci znamenajú a že to s nimi nemusí byť až také zlé.

Juraj Rayman,
ilus. Juraj Balogh –
Náš brat Hlavička
pre deti vo veku 10+

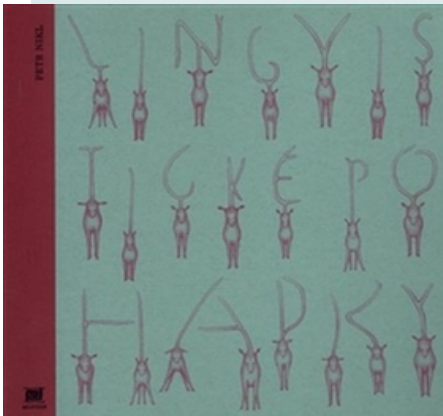
Desaťročná Alica sa spolu s rodičmi a starším bratom Milanom musí presťahovať z mestského sídliska na dedinu. Dôvodom sú časté Milanove záchvaty, ktoré prekážajú susedom. Alica sa chce novým kamarátom zapáčiť, a preto sa snaží svojho brata „Hlavičku“ (ako ho sama volá, keďže pre vlastnú bezpečnosť má Milan stále na hlave prilbu, dokonca aj v posteli) zatajiť. Ako sa však ukáže, nebude to celkom možné. Rodičia Alice a Milana záhadne zmiznú, a aby ich našli, musia zapojiť do pátrania aj brata Hlavičku...

Dobrodružný príbeh s kriminálnou zápletkou hovoriaci o priateľstve, prvej láske, ale najmä o akceptácii inakosti zaujme aj svojím formátom a milými ilustráciami.

Alice Kavková – Retrohraní.
Přes 200 her z doby,
kdy nebyly mobily
pre deti vo veku 10+

Pokladnica takmer zabudnutých hier Husákových detí, jednej z posledných generácií pred mobilmi, vás vráti do detstva. Autorka pozbierala viac ako dve stovky návodov na hry, ktoré mnohí ako malí hrávali, ale málokto ich odovzdal ďalšej generácii – napríklad skákanie gumy či škôlky, hádzanie guľôčok, vytlieskavačky, preberanie šnúrok, mestečko Palermo... Ku každej hre sú predstavené jej varianty, história vzniku a odkazy na videonávody. Prehľadné grafické spracovanie návodov je doplnené vtipnými ilustráciami Lukáša Fibricha. V knihe nájdete aj rozhovor s detskou psychologičkou a logopedičkou o význame hier a hraní pre vývoj dieťaťa.

Petr Nikl – Lingvistické pohádky pre deti vo veku 10+

Máte radi jazykolamy a hry s jazykom? Radi čítate rozprávky? A čo by ste povedali na takzvané „jazykohravé“ rozprávky? Český spisovateľ a ilustrátor Petr Nikl sa v tejto textovo aj obrazom nesmierne zaujímavej knihe hrá s každým písmenkom, slovom aj vetou a prináša tak jedinečné texty, pri ktorých sa vám nielen poriadne zamotajú jazyky, ale zabrat' dostanú aj mozgové závitky.

Navyše sa na nich výborne zabaví dieťa aj dospelý. Kniha je v češtine, prekladať ju by totiž nemalo zmysel (a ani by to zrejme nebolo možné). Zvukomaľba, nonsens, grotesknosť a absurdita – tým všetkým sa vyznačujú lingvistické rozprávky. Neostáva to však len pri jazyku, aj vizuálne je kniha umeleckým skvostom – obsahuje absurdné až nonsensové, tak trochu podivné ilustrácie. Určite nie náhodou získala niekoľko prestížnych ocenení (napr. Zlatú stuhu IBBY, Honour List IBBY aj ocenenia najkrajších kníh).

Aj Dungo – Vo vlnách

young adult/pre dospelých

Autobiografia v podobe grafického románu/komiksu prináša výpoveď aj silný príbeh o láske, priateľstve, strate, ale aj o vášni pre často nebezpečnú jazdu na vlnách. Aj Dungo je ilustrátorom-surfistom, ktorý čitateľa vtiahne do svojho života nielen prostredníctvom slov, ale najmä farebných sugestívnych ilustrácií. V komikse rozpráva o svojej láske, ktorú mu priskoro vzala rakovina aj s ktorou ho spája práve surfovanie. Čitateľa poučí históriou tohto športu, ale aj tým, čo masový turizmus spôsobuje havajským plážam a prírode. Začítajte sa a nechajte sa unášať na vlnách Dungových myšlienok zhmotnených v jeho ilustráciách.

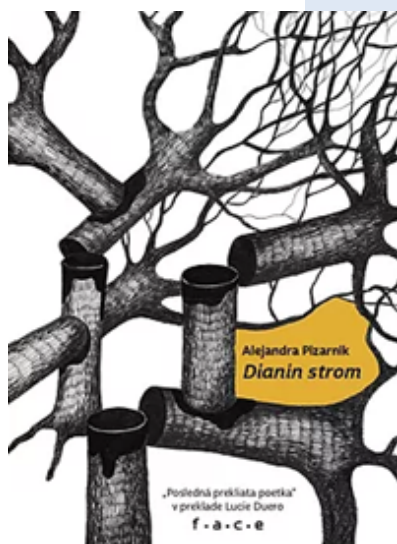
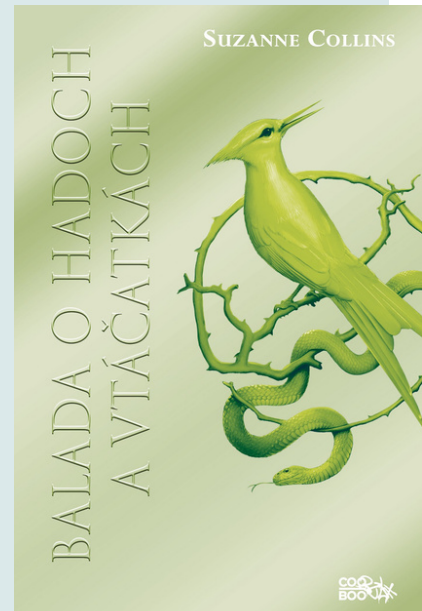

Suzanne Collins

Balada o hadoch a vtáčatkách

young adult

Ak ste fanúšikom *Hier o život*, rozhodne vám nesmie ujsť román, ktorý vás vráti do Panemu desiatky rokov pred udalosťami z Collinsovej trilógie. Hlavným hrdinom tohto príbehu je Coriolanus Snow. Tak ako Katniss, aj on je v nemilosrdných hrách vystavovaný nebezpečenstvám, musí čeliť nielen fyzickým prekážkam, ale hlavne sa rozhodovať, či zvolí cestu sebazáchovy alebo poslúchne svoje srdce. Ak ste boli v napätí počas čítania *Hier o život*, inak to nebude ani pri tejto knihe. Navyše možno pochopíte pohnútky konania kontroverzného Coriolana Snowa, z ktorého sa stal diktátorský prezident Panemu.

Alejandra Pizarnik – Dianin strom

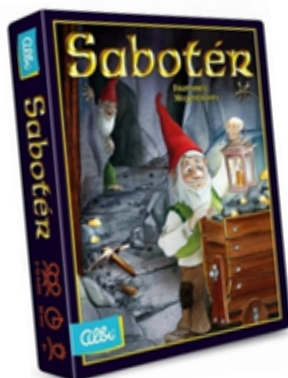
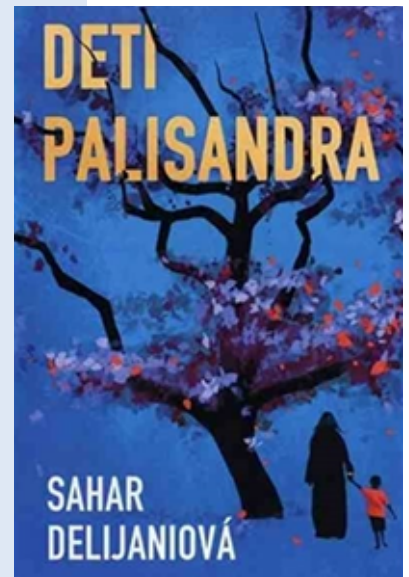
pre dospelých

Útla básnická zbierka poslednej prekliatej poetky, Argentínčanky rusko-židovského pôvodu Alejandry Pizarnik, ktorej sa napriek krátkemu a tragickému životu podarilo získať status výnimočnej umelkyne. Slovnou striednosťou na malej ploche vytvára pocit naliehavosti a hĺbky, odkiaľ pramení jej esencia bytia a pohľad na konečné hranice života. Dielo dotýkajúce sa éterickej túžby, tlmených prosieb i dna ľudských síl. Inšpirovaná francúzskym symbolizmom a surrealizmom sa dokázala zaradiť k slávnym latinskoamerickým umelcom a priniesť poéziu, ku ktorej sa čitatelia stále vracajú.

Sahar Delijani – Deti palisandra

pre dospelých

Dojímavá aktuálna dráma o troch generáciách ľudí motivovaných snami o spravodlivosti a slobode. Autorka, ktorá sa narodila v iránskom väzení, no jej rodine sa spolu s ňou podarilo utiecť, predstavuje príbehy založené na rozprávaní jej rodiny a priateľov o porevolučnom Iráne v rokoch 1983 až 2011. V krajine rozdelenej revolúciou, ktorú však stále držia pokope ľudia, ktorí milujú svojich blízkych a chcú im pomáhať, ktorí neprestali byť ľuďmi ani vtedy, keď sa to, pre osobný prospech, nehodilo. Puto s rodnou krajinou a tými najbližšími sa nepodarilo prerušiť ani väzením, ani odlúčením, ani smrťou.

Andrea Boekhoff, Frédéric Moyersoén – Sabotér

pre deti vo veku 8+

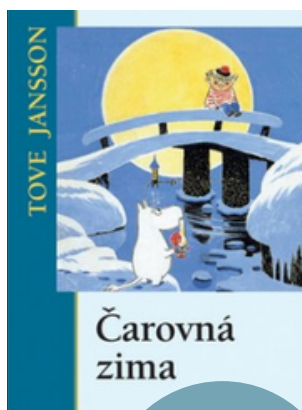
Rýchla a zábavná kartová hra založená na princípe skrytých identít, v ktorej je vašou úlohou sa ako trpaslík prekopat k pokladu. V družine sa však môžu objaviť sabotéri, ktorí spoločnú úlohu komplikujú alebo celkom znemožňujú – rozbíjajú náradie, lampáše a dokonca môžu zasypať časť tunela.

Členovia trpasličej aj sabotárskej skupiny by sa mali navzájom podporovať, no je ťažké pravdivo zhodnotiť, kto je kto. Keď sa zlatokopom podarí vytvoriť cestičku až k pokladu, sú odmenení zlatými nugetami, zatiaľ čo sabotéri odchádzajú s prázdnyimi rukami, ak sa im to však nepodarí, rozdelia si poklad sabotéri.

Hra pre 3 až 10 hráčov.

Rubriku **Novinky z našej poličky** pre vás pripravili

Dominika Petáková a Zuzana Sedláková

Dobrodružný
aj vtipný
príbeh

Tove Jansson – Čarovná zima

pre deti od 7 rokov

Knižky o Muminovcoch už patria ku klasike. Príbehy o huncútstvach Mumintrolla a jeho kamarátov, ale najmä krásny obraz rodiny ponúkajú príbehy fínskej spisovateľky a ilustrátorky Tove Janssonovej. V tejto knižke sa vydáte na cestu zasneženou krajinou spolu s Mumintrollom, ktorý sa priskoro prebudí zo zimného spánku a ktorému sa nedarí znova zaspať.

Jostein Gaarder – Vianočné mystérium

pre deti od 8 rokov

Dva paralelné príbehy dvoch detských hrdinov – Joachima a Elisabet – tvoria úžasné vianočné mystérium. Duch Vianoc, napínavé putovanie oboch hrdinov, postavy z Biblie, narodenie Jezuliatka... To a ešte oveľa viac nájdete v tejto krásnej knižke s čarovnými ilustráciami Vladimíra Krála. Bezpochyby zaujme detského aj staršieho čitateľa a navodí magickú až tajomnú atmosféru Vianoc...

O tajomstve
Vianoc

Naučí
aj zabaví

Štěpánka Sekaninová, Niké Papadpolusová – Veľká kniha snehu a ľadu

pre deti od 6 rokov

Čo je to sneh a ako vzniká? A čo je to ľad? Ako zblízka vyzerajú snehové vločky? Na tieto a aj iné otázky ponúka odpoveď táto výborná kniha. Obsahuje rozkladacie strany, mnoho informácií o všetkom možnom, čo sa týka zimy (aj o Yettim!), v celostranových ilustráciách navyše môžu deti čítať rôzne príbehy. Je to jednoducho skvelý spoločník na mrazivé dni...

Tipy na vianočné čítanie

Charles Dickens – Vianočná koleda

young adult

Svetoznámy a nestarnúci text Charlesa Dickensa z roku 1843 je niečo, čo by vo vianočnom čítaní nemalo chýbať. Chamtivého a večne podráždeného zatrpknutého starca Scroogea pred Vianocami navštívia duchovia Vianoc a on je nútený zamyslieť sa nad svojím životom, správaním a konaním. Dokáže ho blížiaci sa Štedrý deň zmeniť?

Svetová
klasika

Vianočná
romantika

John Green, Maureen Johnsonová, Lauren Myracleová – Nech sneží

young adult

Tri príbehy od úspešných young adult autorov s čarovnou vianočnou atmosférou potešia každého, kto sa rád začíta do romantických, ale aj zábavných príhod mladých. Ak hľadáte niečo na oddych na uzimené večery, toto je to pravé pre vás. Zahrejte sa príbehmi o láske, priateľstve a dobrodružstve!

Ali Smith – Zima

beletria pre dospelých

Román o spleťtých rodinných vzťahoch, o odlišnosti názorov, spoločensko-politickej situácii minulosti aj dneška na pozadí referenda o brexite. Zároveň je to poetický príbeh o Vianociach a zime, ktorá sa netýka iba samotnej prírody – hlavná postava, Sophia, je totiž presne ako pán Scrooge z Dickensovej Vianočnej koledy...

Pre
náročnejšieho
čitateľa

Tipy na vianočné čítanie pre vás pripravila

Dominika Petáková

Naša – vaša knižnica

Naša knižnica neustále realizuje rôzne projekty, ktorých hlavným cieľom je propagácia čítania, kvalitných kníh, formovanie čitateľského vkusu. Jedným z najznámejších je tradičný projekt s príznačným názvom **Vianočná knižka sa otvára**, ktorého hlavným partnerom je **Fond na podporu umenia**. Každoročne je jeho súčasťou bohatý program – besedy s autormi detských kníh, vianočné tvorivé dielne, dramatizované čítania, divadielka, výstavy, komunitné akcie a iné. Zúčastnili sa už známi autori ako Jana Bodnárová, Valentín Šefčík, Peter Karpinský, Erik Jakub Groch, Marta Hlušiková, Petra Nagyová-Džerengová, Andrea Gregušová, Daniel Pastirčák, Gabriela Futová, Silvester Lavrík a iní. Podujatiam sa tešia nielen najmenší, ale aj staršie deti a, samozrejme, aj dospelí.

Prostredníctvom týchto akcií sa snažíme prinášať deťom krásne príbehy a umožniť im vzácne osobné stretnutia s autormi knižiek. Okrem toho sa u nás zabavia na tvorivých dielničkách, kde si trénujú jemnú motoriku, a z podujatia si tak môžu aj niečo odniesť. Aj týmto cyklom podujatí chceme umocniť krásnu predvianočnú atmosféru a čakanie na najkrajšie sviatky roka, ktoré sú zakaždým zvlášť špeciálne pre deti. Nezabúda sa pritom ani na detičky v nemocniciach, ktorým sa – za priaznivej situácie – chodíva čítať, ani na deti zo špeciálnych škôl.

V programe bolo zahrnuté aj komunitné podujatie zamerané na deti s hendikepom *Podajme si ruky*, ktoré prebiehalo na pobočke Nezábudka (Poľovnícka 8).

Mgr. Tatiana Klimková

Dlhoročná pracovníčka Knižnice pre mládež mesta Košice. Počas pôsobenia v knižnici spracovala nejednu bibliografiu pre deti a mládež, napr. *Literárnu cestu po Európe, Knihy, s ktorými sa nebudeš nudiť, Z rozprávky do rozprávky, Povešťovú mapu východného Slovenska*, a rovnako bibliografie autorov detských kníh, napr. Ladislava Švihrana, Petra Glocka, Jána Uličianskeho, Tomáša Janovica či Oľgy a Ľubomíra Feldekovcov.

Tatiana na detskú literatúru nezanevrela ani po odchode do dôchodku. Veď ju má komu čítať! Dve malé vnučky s ňou pravidelne objavujú stále nové a nové lákavé rozprávkové príbehy.

Rozprávka

Bez rozprávok si detstvo vlastne ani nedokážeme predstaviť. Na celom svete, vo všetkých kultúrach a vo všetkých dobách sa deťom rozprávajú príbehy, ktoré sa v skutočnosti nikdy nestali, v ktorých vystupujú bytosti a tvory, ktoré neexistujú, v ktorých sa dejú veci neuveriteľné a nadprirodzené.

Rozprávka je synonymom zázračného, krásneho, ušľachtilého a najmä pozitívneho. Je jedinečným zjavom, ktorý je základom detského vnímania sveta a morálky. Dieťa vníma múdrosť a pozitívne vlastnosti hrdinov, rozvíja svoju fantáziu, obrazotvornosť, schopnosť tvorivo myslieť. Rozprávka je preň dôležitá.

Najdôležitejšou vlastnosťou pravej rozprávky je, že v nej víťazí dobro nad zlom. Rozprávky zároveň odpovedajú na niektoré základné psychické potreby detí: vzťah k rodičom a súrodencom, potreba lásky, dôvery, potreba poznávania a zvládnutia strachu. Skúšky, ktorými prechádzajú rozprávkoví hrdinovia, sú skúškami, ktoré budú prekonávať deti v „skutočnom živote“. Hrdinovia musia vynaložiť veľké úsilie na ich prekonanie, ale vždy úspešne. Dieťa sa tým učí čeliť problémom. Rovnako sa pomocou rozprávok učí rozoznávať dobro a zlo. Rozprávka je škola fantázie. Pomocou rozprávky sa rozvíja reč a intelektuálne schopnosti dieťaťa. Dieťa si predstavuje, že je súčasťou deja a rozprávkou naplno žije.

V súčasnej dobe sa však skutočný význam a posolstvo rozprávky kamsi strácajú. Určite aj vďaka hektike doby. V porovnaní s minulosťou nie je na rozprávanie dost' času, niet rozprávačských príležitostí, ako boli priadky, páračky, zabíjačky...

Môžeme však namietat', že dnešné deti sú rozprávkami obklopené – je množstvo filmov, animovaných i hraných, televízne stanice sú plné rozprávok, existujú počítačové hry s rozprávkovými hrdinami.

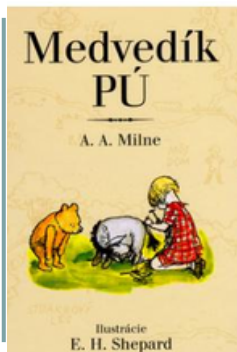
To všetko je pravda... Rozprávka je však niečo viac.

Rozprávka je útvar umeleckého slova, bola stvorená na rozprávanie, na to, aby obraznosť slova vyvolávala skryté obrazy driemajúce v detskej psychike, v mysli poslucháča. Rozprávka je tak svojím spôsobom útvarom nesmrteľným, prežívajúcim jednotlivé generácie bez toho, aby zoslarla, zovšednela alebo sa jednoducho stratila. Nesmrteľnými sú rozprávky, ktoré nazývame klasickými – to znamená, že preukázali svoju životnosť v nadčasovej dimenzii. Majú v sebe zázračnú, príťažlivú silu: na jednej strane dokážu deťom poskytnúť zábavu a napätie, na druhej strane prebúdzajú a stimulujú ich zvedavosť. Nielen to, zároveň mocne podnecujú detskú predstavivosť a imagináciu, napomáhajú rozvoju inteligencie a poznávacích schopností.

Samotný názov slova *rozprávka* je odvodený od slova *rozprávať*. Je preto nesmierne dôležité, aby sme deťom rozprávky aj rozprávali. Nezáleží na tom, či je to zapamätaný alebo čítaný text. Ide predovšetkým o priamy kontakt rozprávača a poslucháča, ničím nerušený komunikačný kontakt dospelého s dieťaťom. Počúvanie rozprávky prináša dôverné chvíle spolupatričnosti medzi poslucháčom a rozprávačom. Pocit dôvery a vzájomnosti vznikajúci z počúvania a rozprávania je vždy znovuoživený zážitok čarovnej sily obrazného slova. A práve tieto chvíle zostávajú v pamäti dieťaťa najdlhšie. Preto nech sú naše chvíle s deťmi a rozprávkou čo najintenzívnejšie.

Rubriku **Pod lupou odborníka** pre vás pripravila
Viera Ristvejová

Knihy o Medvedíkovi Pú sú jednými z najobľúbenejších v histórii.

Na nasledujúcich stránkach sme pre vás o ňom pripravili zopár zábavných úloh.

Pú a severný pól

Pú a jeho kamaráti sa rozhodli vydať na expidíciu, vlastne, expedíciu na severný pól. Či tam došli, vám neprezradíme, no každopádne niektoré zvieratá z ľadovej krajiny sa zatúlali až k Stoakrovému lesu. Zakrúžkuj, ktoré to sú.

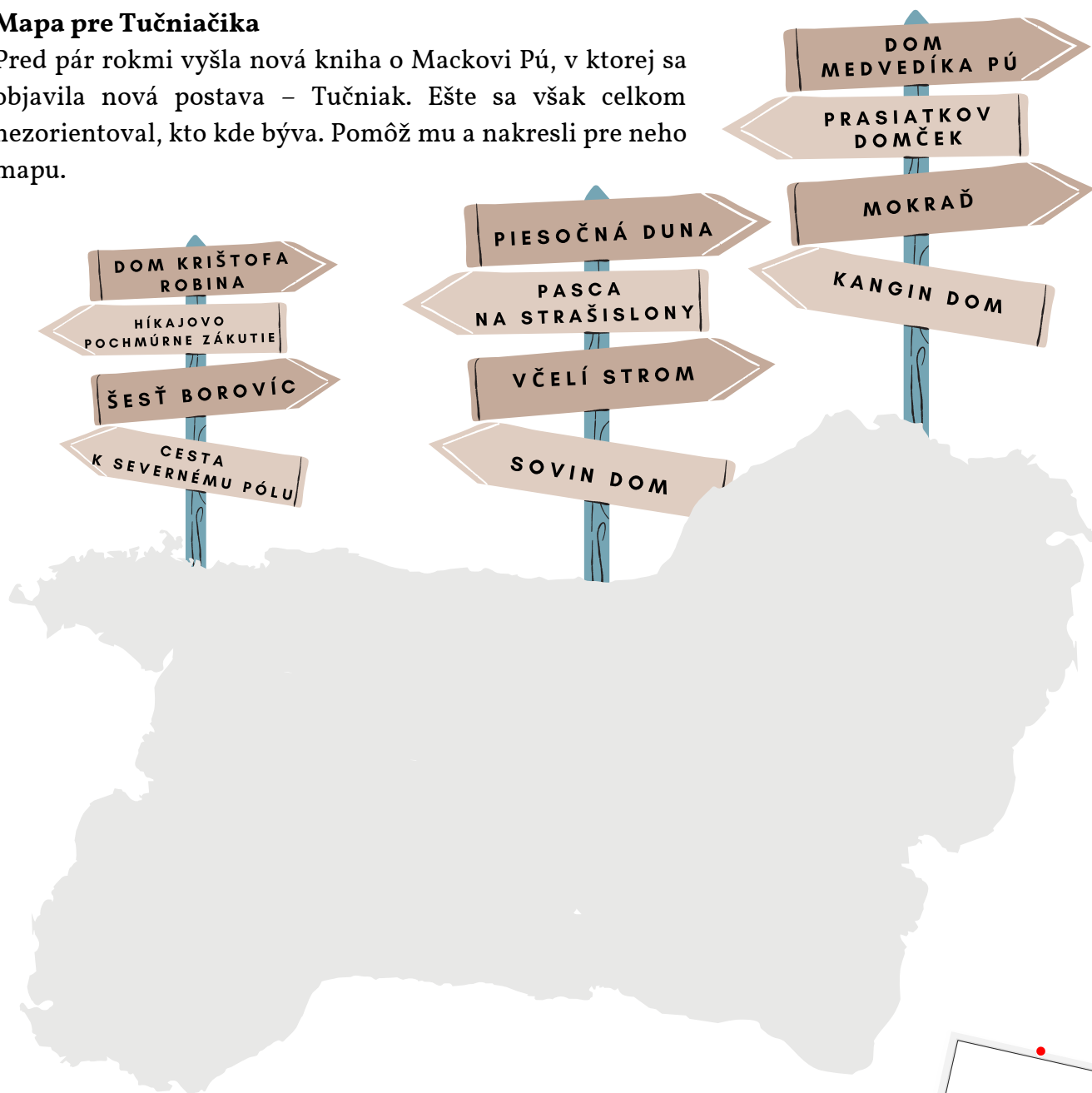

Rozveseľ Híkaja

Medvedíkov kamarát, starý oslík Híkaj je stále smutný a nespokojný, vždy si sadne do bodliakov alebo mu odpadne chvost. Skús vymyslieť pár spôsobov, ako by si ho rozveselil.

Mapa pre Tučniačika

Pred pár rokmi vyšla nová kniha o Mackovi Pú, v ktorej sa objavila nová postava – Tučniak. Ešte sa však celkom neorientoval, kto kde býva. Pomôž mu a nakresli pre neho mapu.

Obľúbená postava

Máš aj ty nejakú obľúbenú postavu z knihy o Mackovi Pú? Ak áno, môžeš si vypísať jeho vizitku:

Ako vyzerá:

Kto je jeho najlepší kamarát:

Čo rád je:

Kde býva:

Čo mám na ňom najradšej:

Osemsmerovka

Hoci je Pú hlúpučkým medvedíkom, ako sa sám nazýva, v knihe povie množstvo múdrych viet. V osemsmerovke sa ukrýva jedna z nich.

T N O L S I Š A R T S N V
 S I J E K E D Ú Y N A A J
 O K T A I S A R P M L E S
 V Y E N K A N G A H Š I O
 H L E A R Í V E I C I Z V
 C E A C Á B H T I G E R A
 E Č R S L Ú U V T V O J D
 O V M A I R S R D C I N E
 A J Ú P K Í D E V D E M M
 K R I Š T O F R O B I N V
 I A C Ľ E T A I R P M I E
 S E V E R N Ý P Ó L S T A

Híkaj	Prasiatko
Chvost	Priateľ
Kanga	Rú
Králik	Severný Pól
Krištof Robin	Sova
KrutihlavLes	Strašislon
Med	Tiger
Medvedík Pú	Včely
Pasca	

Mackov olovrant

Macko si rád zje niečo malé vždy o 11-tej ráno a jeho obľúbené jedlo je, samozrejme, med. Skús vypátrať, kde všade sa jeho pochúťky skrývajú. Správne odpovede zakrúžkuj.

Rubriku **Hlavička** pre vás pripravila
Zuzana Sedláková

NOVEMBER 2021

- *7. novembra 1811 – Karel Jaromír Erben
- *8. novembra 1847 – Bram Stoker
- † 8. novembra 1921 – P. O. Hviezdoslav
- † 10. novembra 1891 – J. N. A. Rimbaud
- *11. novembra 1821 – F. M. Dostojevskij
- *14. novembra 1907 – Astrid Lindgrenová
- *15. novembra 1978 – Jozef Karika
- † 15. novembra 1670 – Jan Amos Komenský
- † 15. novembra 1916 – Henryk Sienkiewicz
- *16. novembra 1810 – Karel Hynek Mácha
- † 20. novembra 1910 – L. N. Tolstoj
- *21. novembra 1694 – Voltaire
- † 21. novembra 1844 – I. A. Krylov
- † 22. novembra 1916 – Jack London
- 26. novembra 1945 – vyšlo prvé vydanie knihy Pipi Dlhá Pančucha
- *28. novembra 1907 – Alberto Moravia
- *29. novembra 1964 – Jozef Urban
- *30. novembra 1835 – Mark Twain
- † 30. novembra 1900 – Oscar Wilde

DECEMBER 2021

- *4. decembra 1875 – Rainer Maria Rilke
- *4. decembra 1910 – Ján Kostra
- † 5. decembra 1870 – Alexandre Dumas
- *6. decembra 1955 – Daniel Hevier
- † 7. decembra 1870 – Ján Palárik
- *9. decembra 1957 – Roman Brat
- *9. decembra 1970 – Anna Gavalda
- 15. decembra 1939 – premiéra filmu *Odviata vetrom* podľa bestselleru Margaret Mitchellovej, ktorý dva roky predtým získal Pulitzerovu cenu
- *16. decembra 1775 – Jane Austenová
- 19. decembra 1843 – vyšlo prvé vydanie knihy *Vianočná koleda* od Ch. Dickensa
- † 19. decembra 1848 – Emily Brontëová
- † 21. decembra 1940 – F. Scott Fitzgerald
- *30. decembra 1865 – Rudyard Kipling
- *30. decembra 1874 – Janko Jesenský
- † 30. decembra 1944 – Romain Rolland

Blíži sa december a my máme za sebou ďalší rok s covidom. Prežili sme ho. Stále sme tu. Do nového roka vám želáme všetko to, čo by ste si sami priali len v najtajnejších snoch. Lebo kedy, ak nie teraz? A navyše, ako hovorí duchovný guru Paolo Coelho: *Ak po niečom veľmi túžiš, celý vesmír sa spojí, aby si to dosiahol.* A ono to fakt funguje!

Želáme vám teda, aby ste si dopriali. Všetko a veľa. Lebo kedy, ak nie teraz? Napríklad medovinu a dobrý langoš na vianočných trhoch. Doprajte si tú novú sukňu, ktorú chodíte túžobne obkukovať už od leta a nenabrali ste ani odvalu vkročiť do obchodu. Veď žijeme len raz. Aj tí, ktorí veríte na reinkarnáciu. Veď tu a teraz je iba raz tu a teraz. Doprajte si do života niečo nové, čo už dlho odkladáte, lebo nie je vhodná doba, nie je čas, nie sú peniaze a vy si vôbec neveríte, že to vyjde. Inšpirujte sa malou copatou ryšaňou. *„To som ešte neskúšala, to mi určite pôjde!“* hovorí vždy s úsmevom Pipi Dlhá Pančucha.

Želáme vám, aby ste stretli veľa dobrých ľudí a našli si čas na čítanie všetkých dobrých kníh, ktoré toľko odkladáte. Neodkladajte to, čo chcete urobiť už dlho, lebo nie je vhodná doba, nie je čas, nie sú peniaze... Zajtra môže byť neskoro. Covidové časy nás naučili, že nič nie je dôležitejšie ako rodina, kamaráti, dobrí kolegovia, dobrá práca, čo nás baví, slnečné dni, daždivé dni, smiech a kopec skvelých drobností, ktoré robia náš život výnimočným a ktoré si naplno uvedomíme, až keď sa naším svetom preženie poriadny hurikán.

Lebo... sme to prežili. Stále sme tu. Prežili sme to!

Želáme vám, aby ste v tom novom roku vykročili optimistickejšou nohou. Viac sa usmievajte, menej pozerajte správy, a aj keď to znie ako kliše, myslite pozitívne. :)
Buďte zdraví, šťastní, milovaní aj zamilovaní.

To vám zo srdca želá

redakčná rada časopisu Svet (z) kníh

Svet (z) knih

november – december 2021

Číslo V | Ročník I | ISSN 2729-949X